ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)
της 4ης Οκτωβρίου 2007 *

Στην υπόθεση C-144/06 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, που ασκήθηκε στις 17 Μαρτίου 2006,

Henkel KGaA, με έδρα το Ντύσσελντορφ (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον C. Osterrieth, Rechtsanwalt,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι:

το **Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ),** εκπροσωπούμενο από τον G. Schneider,

αναιρεσίβλητο,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Juhász (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský και T. von Danwitz, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: B. Fülöp, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 24ης Μαΐου 2007,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Henkel KGaA (στο εξής: Henkel) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 17ης Ιανουαρίου 2006, Τ-398/04, Henkel κατά ΓΕΕΑ (μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία αυτό απέρριψε την προσφυγή της για την ακύρωση της από 4 Αυγούστου 2004 αποφάσεως του δεύτερου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ) (στο εξής: επίδικη απόφαση), με την οποία αυτό απέρριψε την αίτηση καταχωρίσεως σήματος.

Το νομικό πλαίσιο

2 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1) ορίζει τα εξής:

«1. Δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση:

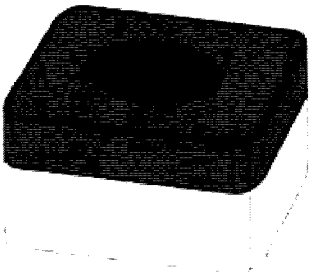
[...]

β) τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα.»

Το ιστορικό της διαφοράς

3 Στις 28 Σεπτεμβρίου 1998 η εταιρία Henkel υπέβαλε στο ΓΕΕΑ αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος βάσει του κανονισμού 40/94.

4 Το κοινοτικό σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είναι το κάτωθι εικονιστικό σήμα (στο εξής: σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση):

5 Τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση υπάγονται στις κλάσεις 1, 3 και 21 του Διακανονισμού της Νίκαιας για τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών όσον αφορά την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως αυτός έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, και αντιστοιχούν, όσον αφορά τα προϊόντα της κλάσεως 3, στην ακόλουθη περιγραφή: «Απορρυπαντικά για πλυντήρια πιάτων και πλυντήρια ρούχων».

6 Η Henkel επικαλέστηκε δικαίωμα προτεραιότητας, βάσει της αιτήσεως καταχωρίσεως που υπέβαλε στη Γερμανία στις 18 Ιουνίου 1998 και αφορούσε σήμα όμοιο με το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση.

7 Κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως της 1ης Οκτωβρίου 1999, με την οποία ο εξεταστής απέρριψε την αίτηση καταχωρίσεως που υποβλήθηκε βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β΄ και δ΄, του κανονισμού 40/94, η Henkel άσκησε ενώπιον του ΓΕΕΑ, στις 19 Νοεμβρίου 1999, προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής βάσει των άρθρων 57 έως 59 του κανονισμού 40/94.

8 Με την επίδικη απόφαση, το δεύτερο τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ απέρριψε την προσφυγή αυτή. Έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, σε σχέση με όλα τα προϊόντα που αφορούσε η αίτηση καταχωρίσεως.

Η προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

9 Στις 8 Οκτωβρίου 2004, η Henkel άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή για την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως. Προς στήριξη της προσφυγής της, η Henkel προέβαλε δύο λόγους. Το Πρωτοδικείο απέρριψε τους λόγους αυτούς και, ως εκ τούτου, την προσφυγή.

10 Κατά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94, το ΓΕΕΑ έσφαλε κατά την εφαρμογή των κριτηρίων εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα.

11 Κατ' αρχάς η Henkel προσήψε στο ΓΕΕΑ ότι παρέλειψε να εξετάσει την ύπαρξη διακριτικού χαρακτήρα κατά την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως και ότι δεν εξακρίβωσε ποια ήταν η συνήθης μορφή των προϊόντων που κυκλοφορούσαν στην αγορά εκείνη τη χρονική στιγμή. Επίσης, κατά τη Henkel, το ΓΕΕΑ κακώς έκρινε ότι τα διαφορετικά χρώματα του σημείου αντιστοιχούσαν σε διαφορετικά ενεργά συστατικά, καθότι η ίδια έχει τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξει τα χρώματα και τον συνδυασμό τους.

12 Ακολούθως, η Henkel επισήμανε ότι δεν ελήφθη υπόψη η διάταξη του Bundespatentgericht (ομοσπονδιακού δικαστηρίου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας) με την οποία κρίθηκε ότι το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στο Deutsches Patent- und Markenamt (γερμανικό Γραφείο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και σημάτων) δεν στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα σε σχέση με τα απορρυπαντικά για πλυντήρια πιάτων και πλυντήρια ρούχων.

13 Τέλος, η Henkel υπενθύμισε ότι το ΓΕΕΑ είχε δεχθεί την καταχώριση διαφόρων σημείων παρεμφερών προς το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση.

14 Αντιθέτως, το ΓΕΕΑ υποστήριξε ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι ο καταναλωτής δεν αντιλαμβάνεται το εν λόγω σημείο ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως του προϊόντος, αλλά αποκλειστικά ως απεικόνισή του. Η απόφαση του Bundespatentgericht ελήφθη δεόντως υπόψη, πλην όμως δεν δεσμεύει το ΓΕΕΑ. Όσον αφορά την προγενέστερη πρακτική λήψεως αποφάσεων, το ΓΕΕΑ υπενθύμισε ότι ο κοινοτικός δικαστής πρέπει να αποφαίνεται με ανεξαρτησία γνώμης επί της αιτήσεως που του υποβάλλεται και, ειδικότερα, ότι ουδόλως δεσμεύεται από προγενέστερες παράνομες αποφάσεις. Επιπλέον, οι περιπτώσεις που αναφέρει η Henkel δεν είναι παρεμφερείς με την υπό κρίση υπόθεση.

15 Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι ο λόγος ακυρώσεως της Henkel αφορούσε αποκλειστικά τα «απορρυπαντικά για πλυντήρια πιάτων και πλυντήρια ρούχων», ήτοι προϊόντα τρέχουσας κατανάλωσης ως προς τα οποία ο βαθμός προσοχής του καταναλωτή δεν είναι αυξημένος κατά την αγορά τους. Όσον αφορά τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση, παρατήρησε, αφού υπενθύμισε τις νομικές αρχές που απορρέουν από τη σχετική νομολογία, ότι η εκτίμηση του χαρακτήρα αυτού δεν μπορεί να καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα όταν πρόκειται για τρισδιάστατο σήμα αποτελούμενο από την εικόνα του ίδιου του προϊόντος και σε άλλο όταν πρόκειται για εικονιστικό σήμα αποτελούμενο από την πιστή απεικόνιση του ιδίου προϊόντος.

16 Το Πρωτοδικείο, αφού διευκρίνισε ότι, για την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, πρέπει να εξετάζεται η συνολική εντύπωση που προκαλεί το σημείο αυτό, εξέταση συμβατή με τη διαδοχική εξέταση των διαφόρων συστατικών του στοιχείων (αποφάσεις της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-251/95, SABEL, Συλλογή 1997, σ. I-6191, σκέψη 23, και της 16ης Σεπτεμβρίου 2004, C-329/02 P, SAT.1 κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2004, σ. I-8317, σκέψη 35), ανάλυσε τα στοιχεία του σήματος και, στη συνέχεια, το σήμα στο σύνολό του. Κατόπιν τούτου, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν παρέχει τη δυνατότητα διακρίσεως του οικείου προϊόντος από αυτά άλλων επιχειρήσεων.

17 Το Πρωτοδικείο πρόσθεσε ότι η εκτίμηση αυτή δεν αναιρείται ούτε από το γεγονός ότι, κατά τον χρόνο της υποβολής της αιτήσεως καταχωρίσεως του σήματος, η Henkel ήταν η μοναδική που εμπορευόταν προϊόντα υπό τη μορφή που έχει το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση, ούτε από τις προγενέστερες καταχωρίσεις. Όσον αφορά την καταχώριση σε εθνικό επίπεδο, το Πρωτοδικείο τόνισε ότι αυτή μπορεί να ληφθεί υπόψη, αλλά δεν δεσμεύει το ΓΕΕΑ, δεδομένου ότι το σύστημα των κοινοτικών σημάτων είναι αυτόνομο σύστημα αποτελούμενο από σύνολο κανόνων και επιδιώκει ειδικούς στόχους, καθότι η εφαρμογή του είναι ανεξάρτητη από οποιοδήποτε εθνικό σύστημα και η δυνατότητα καταχωρίσεως ενός σημείου ως κοινοτικού σήματος μπορεί να εκτιμηθεί μόνο βάσει της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας.

18 Όσον αφορά τις αποφάσεις περί καταχωρίσεως του ΓΕΕΑ, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ότι, ακόμη και αν τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που περιλαμβάνονται σε προγενέστερη απόφαση ενδέχεται να αποτελούν επιχειρήματα προς στήριξη λόγου ακυρώσεως αντλούμενου από παράβαση διατάξεως του κανονισμού 40/94, η νομιμότητα των αποφάσεων των τμημάτων προσφυγών πρέπει να εκτιμάται αποκλειστικά με βάση τον κανονισμό αυτό και όχι με βάση προγενέστερη πρακτική λήψεως αποφάσεων. Επιπλέον, κατά το Πρωτοδικείο, τα σήματα που επικαλείται η Henkel δεν ήταν τελείως συγκρίσιμα με τα επίδικα, είτε επειδή τα οικεία προϊόντα δεν ήταν όμοια είτε επειδή τα οικεία σημεία περιείχαν στοιχεία διαφορετικά από τα βασικά γεωμετρικά σχήματα.

19 Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως αντλείται από κατάχρηση της διακριτικής εξουσίας και από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως. Πράγματι, η Henkel υποστήριξε ότι το ΓΕΕΑ, αρνούμενο την καταχώριση του επίδικου σήματος μολονότι είχε καταχωρίσει παρεμφερή σήματα, ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας και παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Επιπλέον, η Henkel επισήμανε ότι, αν ανεχόταν μια τέτοια κατάσταση χωρίς να λάβει ως αντιστάθμισμα την καταχώριση του σήματός της, θα υφίστατο δυσμενή διάκριση αντίθετη προς την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων του άρθρου 28 ΕΚ. Η Henkel πρόσθεσε, επίσης, ότι ο επιδιωκόμενος από τον κανονισμό 40/94 στόχος εναρμονίσεως, όπως προκύπτει από την πρώτη και την τρίτη αιτιολογική του σκέψη, μπορεί να επιτευχθεί μόνον υπό την προϋπόθεση της ομοιόμορφης ερμηνείας του κοινού ουσιαστικού δικαίου.

20 Το ΓΕΕΑ υποστήριξε ότι, εφόσον η απόφαση περί καταχωρίσεως εμπίπτει στη σφαίρα της ασκήσεως δέσμιας αρμοδιότητας, η νομιμότητα μιας αποφάσεως δεν μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση λόγω προγενέστερης πρακτικής του ΓΕΕΑ, ανεξαρτήτως της νομιμότητας της πρακτικής αυτής.

21 Το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ότι οι αποφάσεις που καλούνται να εκδώσουν τα τμήματα προσφυγών δυνάμει του κανονισμού 40/94, σχετικά με την καταχώριση σημείου ως κοινοτικού σήματος, εμπίπτουν στη σφαίρα της ασκήσεως δέσμιας αρμοδιότητας και όχι διακριτικής ευχέρειας (απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2005, C-37/03 P, BioID κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2005, σ. I-7975, σκέψη 47). Έκρινε ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως που προέβαλε η Henkel δεν αφορούσε, στην πραγματικότητα, την κατάχρηση ενδεχόμενης διακριτικής ευχέρειας του ΓΕΕΑ, αλλά το γεγονός ότι το ΓΕΕΑ είχε δεχθεί να καταχωρίσει ως σήματα παρεμφερή σημεία, ενώ απέρριψε την αίτηση καταχωρίσεως του επίδικου σήματος. Επομένως, κατά το Πρωτοδικείο, αυτός ο λόγος ακυρώσεως συγχεόταν με ένα μέρος των επιχειρημάτων που προέβαλε η Henkel προς στήριξη του πρώτου λόγου ακυρώσεως και ήταν, ως εκ τούτου, αλυσιτελής.

Τα αιτήματα των διαδίκων

22 Με την αίτησή της αναιρέσεως η Henkel ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

— να ακυρώσει την επίδικη απόφαση·

— να καταδικάσει το ΓΕΕΑ στα δικαστικά έξοδα.

23 Το ΓΕΕΑ ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

— να καταδικάσει τη Henkel στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

24 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η Henkel προβάλλει ένα λόγο αντλούμενο από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, ο οποίος αφορά την εσφαλμένη, από νομικής απόψεως αλλά και όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά, εκτίμηση των επιταγών που αφορούν τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση. Η Henkel εκτιμά ότι το Δικαστήριο όφειλε να προβεί σε ορθή νομική εκτίμηση των νομικών ζητημάτων που εγείρουν τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως αυτής, καθότι το Πρωτοδικείο δεν εφάρμοσε ορθώς τη νομική έννοια «σήμα που στερείται διακριτικού χαρακτήρα».

25 Κατά τη Henkel, το Πρωτοδικείο έκρινε εσφαλμένα ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν είχε επαρκώς διακριτικό χρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94. Δυνάμει της διατάξεως αυτής, απαιτείται ελάχιστος μόνο βαθμός διακριτικού χαρακτήρα (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2001, C-383/99 P, Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2001, σ. I-6251, σκέψη 40). Επομένως, πρέπει απλώς να εξεταστεί αν το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είναι πρόσφορο για τον προσδιορισμό του προϊόντος για το οποίο ζητείται η καταχώριση ως προερχομένου από συγκεκριμένη επιχείρηση και, επομένως, για τη διάκριση του προϊόντος αυτού από τα προϊόντα άλλων επιχειρήσεων (απόφαση της 4ης Μαΐου 1999, C-108/97 και C-109/97, Windsurfing Chiemsee, Συλλογή 1999, σ. I-2779, σκέψη 46).

26 Η Henkel υποστηρίζει ότι, στην οικεία αγορά, κάθε παραγωγός χρησιμοποιεί διάφορα χρώματα για να διακρίνει τα προϊόντα του από αυτά των ανταγωνιστών του. Για τον λόγο αυτό, υπάρχει πάντοτε εμφανής απεικόνιση του προϊόντος στο έμπροσθεν μέρος της συσκευασίας και το κοινό αντιλαμβάνεται πράγματι το προϊόν, όπως αυτό παρουσιάζεται, ως ένδειξη του κατασκευαστή του.

27 Η Henkel εκτιμά ότι δεν ευσταθεί η υπόθεση του Πρωτοδικείου κατά την οποία ο βαθμός προσοχής του μέσου καταναλωτή ως προς την εξωτερική εμφάνιση του προϊόντος δεν είναι αυξημένος, οσάκις το προϊόν πωλείται συνήθως σε συσκευασία επί της οποίας αναγράφονται επίσης προφορικές ενδείξεις σχετικές με τη σύνθεση και τον προορισμό του οικείου προϊόντος. Είναι επίσης ανακριβές ότι πρόκειται για φθηνά προϊόντα καθημερινής χρήσης που αγοράζουν οι καταναλωτές χωρίς αυξημένο βαθμό προσοχής και χωρίς να προβούν σε εις βάθος εξέταση του προϊόντος. Κατά τη Henkel, το κοινό αντλεί από το επίδικο εικονιστικό σημείο πολλές πληροφορίες που υπερβαίνουν κατά πολύ αυτό που αρκεί συνήθως για τον καθορισμό της προελεύσεως του προϊόντος.

28 Επιπλέον, η Henkel υποστηρίζει, με το υπόμνημά της απαντήσεως, ότι το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά, κρίνοντας ότι επρόκειτο για παραλλαγή της πιο οικείας εικόνας του προϊόντος. Πράγματι, το επίδικο σημείο δεν είχε το σχήμα που μπορούσε να θεωρηθεί ως «πιθανό σχήμα», λαμβανομένων υπόψη των διαδοχικών στρωμάτων που διακρίνονται σαφώς τα μεν από τα δε, λόγω του χρώματός τους, και των οποίων η διευθέτηση επελέγη απολύτως ελεύθερα, καθώς και της ασυνήθους για απορρυπαντικά ύπαρξης σκούρου χρώματος και οβάλ σχήματος.

29 Το ΓΕΕΑ θεωρεί ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι απαράδεκτη. Επισημαίνει ότι η Henkel δεν διευκρινίζει σε ποια νομική πλάνη υπέπεσε το Πρωτοδικείο και ότι οι αιτιάσεις της αφορούν το αποτέλεσμα που προκύπτει από την εξέταση της αντίληψης των καταναλωτών. Κατά το ΓΕΕΑ, η διαδικασία αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως εμπίπτουσα στον τομέα της διαπιστώσεως των πραγματικών περιστατικών και όχι στο πλαίσιο του νομικού χαρακτηρισμού. Η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων δεν αποτελεί, υπό την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως ή αλλοιώσεώς τους, νομικό ζήτημα υποκείμενο αφ' εαυτού στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου.

30 Το ΓΕΕΑ ισχυρίζεται ότι τα διάφορα προβλήματα που ανακύπτουν, (ιδίως το αν αποτελεί συνήθη πρακτική της αγοράς το σχήμα και το χρώμα των ταμπλετών να υποδεικνύουν την προέλευση, αν το κοινό από την άμεση απεικόνιση ενός προϊόντος αντλεί πληροφορίες σχετικές με την εμπορική του προέλευση ή αν από τη σχετική εμπειρία είναι δυνατό να συναχθεί ότι το επίπεδο της προσοχής του μέσου καταναλωτή ως προς την εξωτερική εμφάνιση του προϊόντος δεν είναι αυξημένο, οσάκις το προϊόν πωλείται συνήθως σε συσκευασία επί της οποίας αναγράφονται επίσης προφορικές ενδείξεις σχετικές με τη σύνθεση και τον προορισμό του οικείου προϊόντος), αποτελούν ζητήματα σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά. Το ΓΕΕΑ θεωρεί, επιπλέον, ότι το Πρωτοδικείο ούτε παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά ούτε παρέλειψε να λάβει υπόψη μεμονωμένα χαρακτηριστικά του σημείου (ιδίως το τρίτο χρώμα του προϊόντος).

31 Το ΓΕΕΑ θεωρεί, τέλος, ότι ορισμένες από τις αιτιάσεις που διατύπωσε η Henkel, με το υπόμνημά της απαντήσεως, δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εξέτασης, σύμφωνα με το άρθρο 42 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, δεδομένου ότι δεν υποβλήθηκαν εγκαίρως. Εν πάση περιπτώσει, οι αιτιάσεις αυτές είναι αλυσιτελείς επί της ουσίας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

32 Πρώτον, η Henkel προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι εκτίμησε εσφαλμένα, από νομικής απόψεως, τις επιταγές σχετικά με τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση.

33 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα.

34 Κατά πάγια νομολογία, ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος, κατά την έννοια του άρθρου αυτού, σημαίνει ότι το σήμα αυτό επιτρέπει να εξατομικευτεί το προϊόν για το οποίο έχει ζητηθεί καταχώριση ως προερχόμενο από συγκεκριμένη επιχείρηση και, επομένως, να διακρίνεται το προϊόν αυτό από αντίστοιχα προϊόντα άλλων επιχειρήσεων (αποφάσεις της 29ης Απριλίου 2004, C-473/01 P και C-474/01 P, Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2004, σ. I-5173, σκέψη 32, και της 21ης Οκτωβρίου 2004, C-64/02 P, ΓΕΕΑ κατά Erpo Möbelwerk, Συλλογή 2004, σ. I-10031, σκέψη 42).

35 Αυτός ο διακριτικός χαρακτήρας πρέπει να εκτιμάται, αφενός, σε σχέση με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία ζητείται η καταχώριση και, αφετέρου, σε σχέση με τη σχετική περί αυτού αντίληψη του οικείου κοινού (προπαρατεθείσα απόφαση Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ, σκέψη 33, και απόφαση της 22ας Ιουνίου 2006, C-25/05 P, Storck κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2006, σ. I-5719, σκέψη 25).

36 Σύμφωνα με πάγια επίσης νομολογία, τα κριτήρια εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα των τρισδιάστατων σημάτων που αποτελούνται από την εικόνα του ίδιου του προϊόντος δεν διαφέρουν από τα κριτήρια που ισχύουν για άλλες κατηγορίες σημάτων. Παρ' όλ' αυτά, πρέπει να ληφθεί υπόψη, στο πλαίσιο της εφαρμογής των κριτηρίων αυτών, το γεγονός ότι η σχετική αντίληψη του μέσου καταναλωτή δεν είναι κατ' ανάγκη η ίδια στην περίπτωση τρισδιάστατου σήματος, αποτελουμένου από την εικόνα του ίδιου του προϊόντος, απ' ό,τι στην περίπτωση λεκτικού ή εικονιστικού σήματος, αποτελούμενου από σημείο ανεξάρτητο της όψεως των προϊόντων που υποδηλώνει. Πράγματι, ο μέσος καταναλωτής δεν έχει τη συνήθεια να αναγνωρίζει την προέλευση ενός προϊόντος βάσει του σχήματος ή της συσκευασίας του, χωρίς την ύπαρξη κάποιου εικονιστικού ή λεκτικού στοιχείου και, κατά συνέπεια, θα μπορούσε να αποδειχθεί δυσχερέστερη η διαπίστωση του διακριτικού χαρακτήρα ενός τέτοιου τρισδιάστατου σήματος, απ' ό,τι αυτή του διακριτικού χαρακτήρα κάποιου λεκτικού ή εικονιστικού σήματος (αποφάσεις της 7ης Οκτωβρίου 2004, C-136/02 P, Mag Instrument κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2004, σ. I-9165, σκέψη 30, καθώς και προπαρατεθείσα Storck κατά ΓΕΕΑ, σκέψεις 26 και 27).

37 Υπό τις συνθήκες αυτές, μόνον το σήμα το οποίο αποκλίνει σημαντικά από τα γενικώς ή συνήθως ισχύοντα στον κλάδο και, λόγω αυτού του γεγονότος, επιτελεί τη βασική του λειτουργία του προσδιορισμού της προελεύσεως του προϊόντος διαθέτει διακριτικό χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 (αποφάσεις της 12ης Ιανουαρίου 2006, C-173/04 P, Deutsche SiSi-Werke κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2006, σ. I-551, σκέψη 31, και προπαρατεθείσα απόφαση Storck κατά ΓΕΕΑ, σκέψη 28).

38 Η νομολογία αυτή, η οποία αναπτύχθηκε σε σχέση με τα τρισδιάστατα σήματα που αποτελούνται από την εικόνα του ίδιου του προϊόντος, ισχύει επίσης όταν, όπως εν προκειμένω, το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση είναι εικονιστικό σήμα αποτελούμενο από τη δισδιάστατη παράσταση του εν λόγω προϊόντος. Πράγματι, ούτε στην περίπτωση αυτή αποτελείται το σήμα από σημείο ανεξάρτητο από την εικόνα των προϊόντων που προσδιορίζει (προπαρατεθείσα απόφαση Storck κατά ΓΕΕΑ, σκέψη 29).

39 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν ένα σήμα στερείται ή όχι διακριτικού χαρακτήρα, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η συνολική εντύπωση που αυτό προκαλεί. Τούτο ωστόσο δεν σημαίνει ότι δεν απαιτείται κατ' αρχάς η διαδοχική εξέταση των διαφόρων στοιχείων παρουσίασης που χρησιμοποιούνται για το σήμα αυτό. Συγκεκριμένα, μπορεί να είναι χρήσιμο, στο πλαίσιο της σφαιρικής εκτιμήσεως, να εξεταστεί καθένα από τα συστατικά στοιχεία του οικείου σήματος (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 30ής Ιουνίου 2005, C-286/04, Eurocermex κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2005, σ. I-5797, σκέψεις 22 και 23, καθώς και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

40 Από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο ορθώς προσδιόρισε και εφάρμοσε εν προκειμένω τα κριτήρια που έχει ορίσει η νομολογία.

41 Ορθώς το Πρωτοδικείο μελέτησε κατ' αρχάς τα διάφορα στοιχεία που συνθέτουν την απεικόνιση του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, όπως το σχήμα και τα χρώματα της ταμπλέτας, για να εξετάσει, ακολούθως, τη συνολική εντύπωση που προκαλεί, προκειμένου να εκτιμήσει αν το σήμα αυτό επιτελεί τη λειτουργία του προσδιορισμού της προελεύσεως.

42 Συναφώς, αφού εξέτασε διαδοχικά, με τις σκέψεις 32 έως 35 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το παραλληλόγραμμο σχήμα του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, τις δύο χρωματιστές στρώσεις και τον κυανό ωοειδή πυρήνα που βρίσκεται στο κέντρο της άνω ερυθράς επιφάνειας της ταμπλέτας, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι τα στοιχεία αυτά δεν αρκούν για να του προσδώσουν διακριτικό χαρακτήρα.

43 Όσον αφορά τη συνολική εκτίμηση των στοιχείων αυτών, το Πρωτοδικείο κατέληξε, με τη σκέψη 39 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «η συνολική εντύπωση που δημιουργεί το εν λόγω σημείο περιορίζεται στην απεικόνιση απορρυπαντικού για πλυντήριο πιάτων ή ρούχων, που έχει τη μορφή ταμπλέτας στην οποία συγκεντρώνονται διάφοροι ενεργοί χημικοί παράγοντες κατά τρόπο διακοσμητικό και ελκυστικό για το κοινό σε δύο χρωματιστές στρώσεις, ερυθρά και λευκή, η δε ερυθρά στρώση συνοδεύεται από κυανό ωοειδή πυρήνα. Δεδομένου ότι ο καταναλωτής δεν είναι συνηθισμένος να αναγνωρίζει την εμπορική προέλευση του προϊόντος βάσει του σχήματος και του χρώματός του [...], ότι η παρουσία των δύο στρώσεων καθώς και η προσθήκη ωοειδούς πυρήνα διαφορετικού χρώματος

αποτελούν εύλογες λύσεις όταν πρόκειται για την παρουσίαση απορρυπαντικού για πλυντήριο πιάτων ή ρούχων με τη μορφή ταμπλέτας [...] και ότι, όσον αφορά τα βασικά χρώματα που χρησιμοποιούνται συνήθως στον οικείο τομέα, τα χρώματα που επιλέγονται δεν είναι ικανά να τραβήξουν την προσοχή των καταναλωτών [...], η συνολική εντύπωση που δημιουργεί το οικείο σημείο δεν δείχνει στο κοινό στο οποίο απευθύνεται ότι η συγκεκριμένη παρουσίαση του προϊόντος υποδεικνύει την εμπορική του προέλευση. Επομένως, το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν παρέχει τη δυνατότητα στον μέσο καταναλωτή των εν λόγω προϊόντων, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος, να διακρίνει, χωρίς να προβαίνει σε ανάλυση ή σύγκρισή τους και χωρίς να επιδεικνύει ιδιαίτερη προσοχή, το οικείο προϊόν από εκείνα άλλων επιχειρήσεων [...]».

44 Επομένως, αφενός το Πρωτοδικείο στήριξε την εκτίμησή του ως προς τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στη συνολική εντύπωση που προκαλεί το σχήμα και η διευθέτηση των χρωμάτων του σήματος αυτού και, αφετέρου, απέδειξε ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν παρέχει τη δυνατότητα διακρίσεως του προϊόντος από αυτά των ανταγωνιστών στον επίδικο τομέα.

45 Επομένως, το Πρωτοδικείο, κρίνοντας ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού 40/94, δεν υπέπεσε σε νομική πλάνη ως προς τη διάταξη αυτή και τη συναφή νομολογία του Δικαστηρίου.

46 Κατά συνέπεια, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

47 Δεύτερον, ως προς την αιτίαση που αφορά τη συγκεκριμένη εκ μέρους του Πρωτοδικείου εφαρμογή των κριτηρίων που απορρέουν από το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού 40/94 και από την εκεί παρατιθέμενη νομολογία, πρέπει να σημειωθεί ότι περιέχει εκτιμήσεις σχετικές με τα πραγματικά περιστατικά.

48 Ειδικότερα, η απόδειξη της ύπαρξης ή της απουσίας σημαντικής αποκλίσεως, κατά την έννοια της σκέψεως 37 της παρούσας αποφάσεως, απαιτεί εκτίμηση πραγματικών περιστατικών.

49 Το Πρωτοδικείο είναι το μόνο αρμόδιο, αφενός, για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεών του προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας που έχουν υποβληθεί στην κρίση του, και, αφετέρου, για την εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών. Επομένως, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών δεν αποτελεί, υπό την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως του περιεχομένου των στοιχείων που του υποβλήθηκαν, νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως τέτοιο, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2002, C-104/00 P, DKV κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2002, σ. I-7561, σκέψη 22, καθώς και της 29ης Απριλίου 2004, C-456/01 P και C-457/01 P, Henkel κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2004, σ. I-5089, σκέψη 41).

50 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η Henkel προέβαλε την εκ μέρους του Πρωτοδικείου παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών ή των αποδεικτικών στοιχείων το πρώτον με το υπόμνημά της απαντήσεως. Κατά συνέπεια, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 42, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, που έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, η παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών δεν συνιστά παραδεκτό λόγο στην υπό κρίση υπόθεση.

51 Πρέπει να προστεθεί ότι οι διαπιστώσεις που περιέχει η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση σχετικά με τα χαρακτηριστικά του οικείου κοινού και με την προσοχή, την αντίληψη ή τη νοοτροπία των καταναλωτών, ανήκουν επίσης στον τομέα των εκτιμήσεων που αφορούν τα πραγματικά περιστατικά.

52 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αιτίαση ότι το Πρωτοδικείο εκτίμησε εσφαλμένα στην πράξη τις επιταγές σχετικά με τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση πρέπει να θεωρηθεί απαράδεκτη.

53 Τέλος, η Henkel προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δεν αποφάνθηκε ως προς το αν, για την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα, πρέπει να ληφθεί υπόψη η ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως καταχωρίσεως του σήματος ή αυτή της δικαστικής αποφάσεως. Η Henkel επανειλημμένως επέστησε την προσοχή στο γεγονός ότι ήταν η πρώτη που παρουσίασε και εμπορεύθηκε ταμπλέτες προϊόντων πλύσης υπό την επίδικη μορφή. Κατά την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως καταχωρίσεως, το κοινό δεν είχε την παραμικρή δυσκολία να συνδυάσει το συγκεκριμένο προϊόν που συνίστατο σε «ταμπλέτα απορρυπαντικού για πλυντήριο πιάτων και ρούχων» με τη Henkel ως παραγωγό.

54 Πρέπει να σημειωθεί ότι το Πρωτοδικείο απάντησε στην αιτίαση αυτή, με τις σκέψεις 41 και 42 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κρίνοντας ότι η αδυναμία του σήματος του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση να υποδείξει, a priori και ανεξαρτήτως της χρήσης του κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, την προέλευση του προϊόντος δεν αναιρείται λόγω της ύπαρξης μεγαλύτερου ή μικρότερου αριθμού παρόμοιων ταμπλετών στην αγορά και ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, δεν χρειάζεται να αποφανθεί επί του ζητήματος της κατάλληλης χρονικής στιγμής για την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του οικείου σήματος.

55 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Henkel δεν στηρίζει την αιτίασή της σε καμία τεκμηριωμένη επιχειρηματολογία που να αποδεικνύει την εσφαλμένη κρίση του Πρωτοδικείου ως προς το ζήτημα αυτό. Κατά συνέπεια, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί.

56 Επομένως, δεδομένου ότι ο λόγος ακυρώσεως της Henkel είναι εν μέρει αβάσιμος και εν μέρει απαράδεκτος, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

57 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, που εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 118 του ως άνω κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το ΓΕΕΑ ζήτησε την καταδίκη της Henkel στα δικαστικά έξοδα και αυτή ηττήθηκε, πρέπει η αναιρεσείουσα να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει τη Henkel KGaA στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)